

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความนำ

การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นการรวมกันทั้งกำลังกาย สติปัญญา และทุนทรัพย์นั้น เป็นความจำเป็นในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศให้ได้ผลดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าการดำเนินธุรกิจแต่เพียงลำพังตนเอง เพราะฉะนั้นการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมในรูปแบบนิติบุคคลจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย การประกอบธุรกิจแทบทุกแขนงมักจะดำเนินการในรูปแบบนิติบุคคลแทบทั้งสิ้น รูปแบบนิติบุคคลที่นิยมจัดตั้งมากที่สุดก็คือนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือการหากำไรมาแบ่งปันกันในระหว่างผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนจะทราบจำนวนเงินที่ต้องลงทุนแน่นอนซึ่งจะอยู่ในรูปของหุ้นที่ถือ กำไรที่ได้รับจะแบ่งในอัตราส่วนตามจำนวนหุ้นที่ถือเรียกว่าเงินปันผล ส่วนความรับผิดชอบของผู้ลงทุนจะจำกัดตามมูลค่าหุ้นที่ถือ คือผู้ลงทุนไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดของบริษัท

การจัดตั้งนิติบุคคลในรูปแบบบริษัทจำกัด มีผลตามกฎหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. บริษัทมีสภาพนิติบุคคลเป็นของตนเองแยกต่างหากจากบรรดาผู้ถือหุ้น มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นของตนเองแยกต่างหาก มีความสามารถครอบครองทรัพย์สิน มีสัญชาติภูมิลำเนาเป็นของตัวเอง มีความสามารถติดต่อธุรกิจทำสัญญากับบุคคลภายนอกและกับผู้ถือหุ้นของบริษัทเองได้ มีสิทธิฟ้องและถูกฟ้องคดีโดยลำพัง การดำรงสภาพนิติบุคคลจะมีอยู่ตลอดไปแม้ว่าผู้ถือหุ้นจะถึงแก่ความตายหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้ถือหุ้น
2. สมาชิกของบริษัท ซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้น หรือกรรมการและผู้จัดการบริษัท โดยปกติไม่มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกับบริษัท ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในบรรดาหนี้สินทั้งหมดของบริษัท โดยความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นคงมีจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือเท่านั้น

นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด แบ่งได้เป็น บริษัทเอกชน และบริษัทมหาชน

บริษัทเอกชน เป็นองค์กรธุรกิจประเภทหนึ่งที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยประชาชนที่เข้าร่วมกันลงทุนในบริษัท ซึ่งการเข้าร่วมลงทุนดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่บุคคลตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไปเข้าลงทุนร่วมกันเพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการแสวงหากำไร และจะแบ่งปันผลกำไรอันเกิดจากการประกอบธุรกิจนั้น โดยบุคคลที่เข้าลงทุนในรูปธุรกิจดังกล่าวเรียกว่าผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นคือบุคคลผู้ซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นในบริษัท โดยหุ้นเป็นตัวแสดงความเป็นเจ้าของผลประโยชน์ในบริษัท เนื่องจากกฎหมายกำหนดเพียงแต่ว่าการจัดตั้งบริษัทเอกชนต้องมีผู้เริ่มก่อการตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปและทุกคนต้องซื้อหุ้นๆหนึ่งเป็นอย่างน้อย จึงเท่ากับบริษัทจะต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 7 คน แต่ในทางกลับกันกฎหมายไม่ได้มีการกล่าวถึงจำนวนผู้ถือหุ้นขั้นสูงว่าจะต้องมีจำนวนไม่เกินเท่าใด ดังนั้นบริษัทเอกชนจึงอาจมีผู้ถือหุ้นจำนวนหลายร้อยหลายพันคนได้ จะเห็นว่าบริษัทเอกชนในประเทศไทยอาจมีตั้งแต่บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนเพียง 7 คน กับบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นเป็นพันคน ซึ่งบริษัททั้งสองแม้จำนวนผู้ถือหุ้นจะต่างกันมากแต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมายบริษัทเดียวกัน ผู้ถือหุ้นจะมีอำนาจควบคุมจัดการหรือดูแลกิจการบริษัทในทางอ้อม โดยกฎหมายให้สิทธิผู้ถือหุ้นจัดการดูแลกิจการบริษัทได้ 5 ทาง คือ (1) การแต่งตั้ง-ถอดถอนกรรมการและผู้สอบบัญชี (2) การอนุมัติหรือไม่อนุมัติการดำเนินกิจการที่เป็นโมฆะหรือเป็นโมฆียะ เว้นแต่ได้มีการให้สัตยาบันในการนั้นแล้ว (3) การอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับบริษัท หรือการจัดทำสัญญาระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้น (4) การอนุมัติหรือไม่อนุมัติในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการที่สำคัญที่มีใช้ ธุรกิจอันเป็นปกติของบริษัท เช่น การควบบริษัท การเลิกบริษัท เป็นต้น (5) การให้ความเห็นชอบในมติของที่ประชุมเรื่องต่างๆที่เสนอเป็นวาระการประชุม

ในการจัดการงานของบริษัทนั้น เนื่องจากบริษัทเป็นเพียงบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้น ไม่สามารถจัดการธุรกิจของบริษัทได้เอง จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลอื่นกระทำแทน กฎหมายจึงได้กำหนดให้การแสดงความประสงค์ของบริษัทต้องกระทำโดยผู้แทนบริษัท ซึ่งก็คือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้บริหารงาน ซึ่งกฎหมายมิได้จำกัดว่าจะต้องมีกรรมการกี่คน อาจจะประกอบด้วยบุคคลคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และโดยที่กฎหมายมิได้ห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริษัท จึงอาจมีผู้ถือหุ้นหรือบุคคลภายนอกที่มีผลประโยชน์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเป็นกรรมการบริษัทก็ได้ กรรมการจะมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารและดูแลการจัดการธุรกิจบริษัท คณะกรรมการบริษัทนี้จะมาจากการแต่งตั้งของผู้ถือหุ้น ซึ่งปกติการแต่งตั้งกรรมการจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น โดยจะต้องได้รับมติคะแนนเสียงข้างมากเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นของที่ประชุมใหญ่ ส่วนผู้ถือหุ้นที่มีได้รับเลือกเป็น

กรรมการยังคงมีสิทธิในการควบคุมการบริหารงานบริษัท โดยการลงมติต่างๆในที่ประชุมใหญ่ ในการให้ความเห็นชอบกิจการที่สำคัญๆ และจะต้องได้รับมติด้วยคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นของที่ประชุมใหญ่ และในการดำเนินกิจการของบริษัทจะเป็นการยากที่กรรมการจะกระทำเองทั้งหมด กรรมการอาจว่าจ้างและมอบหมายให้พนักงานของบริษัทไปดำเนินการต่อ โดยกรรมการจะเป็นผู้เลือกพนักงานให้เข้ามาดำเนินกิจการบริษัทที่มีลักษณะวันต่อวัน (a day to day business) ซึ่งการดำเนินงานอันเป็นปกติธุระของพนักงานเป็นการดำเนินการภายใต้อำนาจและการควบคุมของคณะกรรมการ

จึงกล่าวได้ว่าโครงสร้างพื้นฐานภายในองค์กรธุรกิจของบริษัท แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ผู้ถือหุ้น กรรมการ และพนักงาน โดยศูนย์กลางการบริหารงานของบริษัทอยู่ที่คณะกรรมการ แต่ท้ายที่สุดผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง

การให้ผู้ถือหุ้นได้เข้ามาควบคุมดูแลจัดการบริษัทโดยผ่านทางที่ประชุมผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ เนื่องจากจะให้ผู้ถือหุ้นทุกคนยอมรับในเรื่องใดๆเป็นเอกฉันท์ กระทำได้ยาก หลักทั่วไปของกฎหมายบริษัทจึงกำหนดให้ใช้หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) คือการยอมรับในคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ที่เข้าประชุมและมีสิทธิออกเสียง เพื่อให้มีผลผูกพันเป็นมติของที่ประชุม ซึ่งการใช้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นในการลงมติต่างๆของที่ประชุมใหญ่โดยไม่มีการจำกัดจำนวนหุ้นสูงสุดของผู้ถือหุ้นแต่ละคน อาจทำให้มีบุคคลในบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันและมีจำนวนหุ้นร่วมกันได้เกินกว่าครึ่งหนึ่งของทุนบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากที่มีอำนาจควบคุมบริษัท สามารถที่จะกำหนดนโยบาย หรือทิศทางการบริหารงานของบริษัทให้เป็นไปตามแนวความคิดของตนได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ถือหุ้นข้างน้อยที่มีอำนาจการออกเสียงน้อยกว่าก็ไม่สามารถหรือไม่มีอำนาจแทรกแซงการจัดการบริษัทได้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวของผู้ถือหุ้นข้างมากในบางครั้งอาจเป็นการคุกคามต่อสิทธิหรือฉ้อฉลเอาเปรียบ หรือแสวงหาประโยชน์จากผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยโดยไม่เป็นธรรมได้

นอกจากนี้ในการดำเนินกิจการของบริษัทตามปกติแล้วได้มีการกำหนดให้ผู้ถือหุ้นสามารถใช้สิทธิควบคุมการบริหาร โดยผ่านทางผู้แทนของบริษัทซึ่งก็คือกรรมการบริษัท โดยกรรมการบริษัทนั้นจะได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ซึ่งดูเหมือนว่า ผู้ถือหุ้นข้างน้อยสามารถใช้สิทธิแต่งตั้งกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนของตนในการดูแลจัดการบริษัทได้ แต่ตามสภาพความเป็นจริงจะเห็นได้ว่าผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากจะเป็นผู้มีอำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นกรรมการบริษัทได้มากกว่า เนื่องจากการยอมรับมติที่ประชุมในการแต่งตั้งกรรมการนั้นต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก ในกรณีของการถอดถอนกรรมการก็เช่นกันผู้ถือหุ้นข้างมากสามารถ

อาศัยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นปลดบุคคลใดจากการเป็นกรรมการได้โดยไม่ต้องมีสาเหตุ ซึ่ง กรรมการที่ผู้ถือหุ้นข้างน้อยแต่งตั้งเพื่อดูแลและจัดการบริษัทอาจถูกถอดถอน โดยมติเสียงข้าง มากของที่ประชุมผู้ถือหุ้น จึงกลายเป็นว่าผู้ถือหุ้นข้างน้อยแทบจะไม่มีทางได้ใช้สิทธิเข้ามาควบคุมจัดการบริษัทได้เลย

จากเหตุที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้ผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากเป็นผู้มีอำนาจครอบงำบริษัท ซึ่งสามารถดำเนินธุรกิจหรือกำหนดนโยบายการบริหารงานให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเอง ได้ง่ายหรือมากกว่า อีกทั้งการยอมรับในวิถีทางการจัดการบริษัทโดยยินยอมให้ที่ประชุมผู้ ถือหุ้นสามารถมีมติอนุมัติให้กรรมการดำเนินการใด หรือละเว้นการดำเนินการใด ตลอดจนมี มติให้ความเห็นชอบหรือให้สัตยาบันการดำเนินการใดที่กรรมการได้กระทำไปแล้วให้มีผลผูก พันบริษัท แม้การกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อบริษัท หรือต่อผู้ถือหุ้นก็ตาม หากมีผลเป็นมติที่ ประชุมแล้ว ก็จะมีผลบังคับต่อผู้ถือหุ้นทุกคน เมื่อเป็นเช่นนี้อาจมีกรณีที่ผู้ถือหุ้นข้างมากอาศัย วิถีทางดังกล่าวเป็นช่องทางแสวงหาประโยชน์ใส่ตน เช่น การมีมติยอมรับสัญญาที่กรรมการได้ กระทำไปโดยผู้ที่ได้ประโยชน์สูงสุดคือผู้ถือหุ้นข้างมาก การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการ คุกคามต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทเช่นกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อย จึงต้องมีกฎหมายเข้า มาควบคุมและส่งเสริม เพราะกฎหมายเป็นเครื่องมือของสังคมหรือรัฐที่จะเข้ามาควบคุมความ เป็นระเบียบในทางเศรษฐกิจของสังคม เพื่อให้ผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยของบริษัทได้รับความคุ้ม ครอง โดยในที่นี้จะศึกษาถึงการให้ความคุ้มครองผู้ถือหุ้น โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยใน การใช้สิทธิต่าง ๆ เพื่อปกป้องคุ้มครองประโยชน์หรือสิทธิของตน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแต่งตั้งกรรมการสิทธิในการฟ้องร้องของผู้ถือหุ้น สิทธิในการเพิกถอนมติที่ประชุม หรือมาตรการ อื่นๆ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงภาระหน้าที่ที่กรรมการพึงมีต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้น รวมถึง หน้าที่ของผู้ถือหุ้นข้างมากที่มีต่อผู้ถือหุ้นข้างน้อย

1.2 ความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากการที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะบุคคล มาตรา 70 บัญญัติว่า

“ นิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคนทั้งนี้ตามที่กฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งจะ ได้กำหนดไว้

ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล ”

และตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัท มาตรา 1144 บัญญัติว่า

“บรรดาบริษัทจำกัด ให้มีกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนด้วยกันจัดการตามข้อบังคับของบริษัทและอยู่ในความครอบงำของที่ประชุมใหญ่แห่งและผู้ถือหุ้นทั้งปวง”

เป็นการแสดงให้เห็นว่าการดำเนินกิจการบริษัทจะต้องกระทำโดยผู้แทนของบริษัท ซึ่งก็คือกรรมการ โดยกรรมการจะมีอำนาจจัดการกิจการบริษัทได้ภายใต้ข้อกำหนดแห่งข้อบังคับบริษัท และภายใต้การควบคุมของที่ประชุมผู้ถือหุ้น นั่นหมายถึงว่าในท้ายที่สุดแล้วผู้ถือหุ้นคือผู้มีอำนาจบริหารหรือจัดการกิจการของบริษัทอย่างแท้จริง เพียงแต่การใช้อำนาจของผู้ถือหุ้นจะกระทำไปในลักษณะการใช้สิทธิทางอ้อมผ่านทางที่ประชุมผู้ถือหุ้น ซึ่งผู้ถือหุ้นจะเป็นผู้กำหนดแนวทาง นโยบาย หรือเงื่อนไขการจัดการบริษัทให้กรรมการบริษัทดำเนินการในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ แต่กรรมการยังคงมีอำนาจในการตัดสินใจจัดการบริษัทอันเป็นปกติธุระทั่วไป

การให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเท่ากับเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ถือหุ้นรวมถึงผู้ถือหุ้นข้างน้อยได้ใช้สิทธิครอบงำดูแลบริหารงานบริษัทเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจในบริษัท โดยกฎหมายกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง-ถอดถอนกรรมการได้ และให้ออมติหรือให้ความเห็นชอบในมติที่ประชุมเรื่องต่างๆ แต่ในทางความเป็นจริงแล้วปรากฏว่ามีเพียงผู้ถือหุ้นเฉพาะรายหรือเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่จะเป็นผู้ครอบงำและควบคุมการตัดสินใจในการจัดการบริษัท เนื่องจากส่วนใหญ่การตัดสินใจประเด็นในเรื่องต่างๆ กฎหมายบริษัทจะอาศัยหลักเสียงข้างมาก(Majority Rule)เป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นการถูกต้อง เพราะการตัดสินใจในสิ่งที่มีผู้ตัดสินใจหลายคน ก็ต้องใช้เสียงข้างมากอันเป็นหลักการของระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักที่สำคัญในการบริหารงาน แต่หลักนี้จะทำให้ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจออกเสียง (voting power)มากกว่าผู้ถือหุ้นคนอื่นสามารถที่จะควบคุมมติที่ประชุมได้ง่าย เพราะเขาจะชนะคะแนนเสียง (outvoted)ในที่ประชุมเสมอ จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการจัดการบริษัทโดยให้เป็นไปตามมติเสียงข้างมากของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นข้างมากหรือผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมจึงมักเป็นผู้มีอำนาจกำหนดแนวนโยบายหรือการดำเนินธุรกิจของบริษัทเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้ถือหุ้นข้างมากอาจอาศัยการใช้หลักเสียงข้างมากนั้นแสวงหาประโยชน์เพื่อฝ่ายตนเองได้ง่าย เช่น แต่งตั้งตนเองหรือเฉพาะพรรคพวกของตนเท่านั้นเป็นกรรมการ หรือใช้เสียงข้างมากที่ตนมีอยู่ให้ความเห็นชอบมติใดหรือยินยอมให้บริษัทกระทำการใดที่เป็นประโยชน์เฉพาะตน การกำหนดให้ใช้หลักเสียงข้างมากนี้จะส่งผลให้ผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยไม่มีสิทธิเข้าแทรกแซงการบริหารงานของบริษัทได้ หรืออาจมีการกดขี่คุกคามต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นข้างน้อยได้ อย่างไรก็ดีถึงแม้ผู้ถือ

หุ้นฝ่ายข้างน้อยจะเสียประโยชน์ในบางครั้ง แต่ถ้าการกระทำนั้นไม่มีการทุจริตและเป็นการกระทำที่เป็นธรรมโดยไม่ได้มุ่งหวังที่จะก่อความเสียหายซึ่งก็ยุติธรรม เพราะผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากย่อมมีส่วนได้เสียในบริษัทมากกว่า เพราะถ้าบริษัทขาดทุนผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากย่อมได้รับผลกระทบมากกว่า

อย่างไรก็ตามการใช้หลักเสียงข้างมากอย่างไม่มีข้อจำกัดโดยไม่คุ้มครองผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยที่เพียงพอก็อาจเกิดปัญหาหรือความยุ่งยากได้ง่าย เนื่องจากผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากหรือกรรมการอาจใช้อำนาจที่ไม่สุจริต หรือดำเนินการใดๆที่เป็นการคุกคามต่อสิทธิหรือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นข้างน้อยโดยมิชอบ และจากข้อบัญญัติในกฎหมายจะเห็นได้ว่ามีเพียงหลักเกณฑ์ที่ปกป้องคุ้มครองผู้ถือหุ้นข้างน้อยอยู่เพียงไม่กี่กรณีได้แก่การให้อำนาจผู้ถือหุ้นใช้สิทธิเพิกถอนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้ หรือใช้สิทธิฟ้องกรรมการที่ทำความเสียหายแก่บริษัทในกรณีที่บริษัทไม่ใช้สิทธิฟ้องร้อง หรือการให้ผู้ถือหุ้นใช้สิทธิร้องขอตรวจรายงานบริษัทเท่านั้น โดยกฎหมายมิได้กล่าวถึงการให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นข้างน้อยไว้เฉพาะ อีกทั้งการให้สิทธิคุ้มครองผู้ถือหุ้นตามที่มีอยู่ในกฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดอยู่บางประการ ซึ่งมีบางกรณีที่ผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างมากได้ใช้ประโยชน์จากการที่ตนเป็นผู้ถือหุ้นส่วนมากของบริษัทดำเนินการแสวงหาประโยชน์เพื่อตน โดยที่กฎหมายไทยยังไม่มีการคุ้มครองผู้ถือหุ้นข้างน้อยที่ชัดเจน

1.3 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัทและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเอกชนที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ว่าได้มีการวางหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองผู้ถือหุ้นข้างน้อยในบริษัทเอกชนเพียงพอหรือไม่ หากมีกรณีที่ผู้ถือหุ้นข้างมาก หรือกรรมการได้ใช้สิทธิ หรืออำนาจที่มีเหนือกว่าดำเนินการคุกคามต่อสิทธิ หรือดำเนินการไปในทางไม่สุจริตเอาเปรียบต่อผู้ถือหุ้นข้างน้อย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยโดยทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงสิทธิที่ผู้ถือหุ้นข้างน้อยมี รวมถึงมาตรการที่กฎหมายได้วางเป็นหลักเพื่อคุ้มครองผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อย จากการถูกคุกคามหรือการกระทำโดยไม่เป็นธรรมของผู้ถือหุ้นข้างมาก หรือกรรมการ โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศทั้งในระบบกฎหมาย Civil Law และในระบบกฎหมาย Common Law อาทิเช่นกฎหมายของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และเยอรมัน เพื่อนำหลักกฎหมายมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทย

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัท ได้กำหนดสิทธิของผู้ถือหุ้นของบริษัทไว้ในเรื่องต่างๆ อาทิเช่นสิทธิในการควบคุมจัดการบริษัท สิทธิในการฟ้องคดีแทนบริษัท สิทธิในการเพิกถอนมติที่ประชุม เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาและหลักการของสิทธิดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าไม่ได้มีการให้ความคุ้มครองผู้ถือหุ้นข้างน้อย จากการถูกลูกความหรือจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของผู้ถือหุ้นข้างมากหรือของกรรมการอย่างแท้จริง

1.5 ทฤษฎีและแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและแนวคิดของทฤษฎีในทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

1. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule)
2. หลักความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นข้างมากกับผู้ถือหุ้นข้างน้อย
3. หลักความซื่อสัตย์สุจริต
4. หลักความระมัดระวัง และหลักวินิจิจฉัยทางการค้า (Business Judgement Rule)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้ถือหุ้นข้างน้อยทราบถึงสิทธิของตนที่มีอยู่ตามกฎหมายในปัจจุบันว่าตนได้รับสิทธิประเภทใดบ้าง และได้รับการคุ้มครองอย่างไรหากมีการลูกความสิทธิของตน หรือมีการกระทำที่ไม่เป็นธรรมจากผู้ถือหุ้นข้างมาก หรือจากกรรมการ นอกเหนือจากสิทธิในการเพิกถอนมติที่ประชุม และสิทธิที่จะสามารถฟ้องร้องกรรมการ หากกรรมการได้ทำให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท และบริษัทไม่ได้ใช้สิทธิฟ้องร้อง ซึ่งสิทธิทั้งสองประการนี้เป็นสิทธิที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัทกำหนดไว้
2. เพื่อตรวจสอบกฎหมาย หรือมาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีผลบังคับใช้เพียงพอหรือไม่ และใช้ได้ผลต่อผู้ถือหุ้นข้างน้อยของบริษัทเอกชนหรือไม่

3. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการคุ้มครองเพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้น
ฝ่ายข้างน้อยจากการถูกคุกคาม หรือจากการกระทำอันไม่เป็นธรรมของผู้ถือหุ้นข้างมาก หรือ
กรรมการ